

Niech żyje
rząd robotniczy
i włościański!

Niech żyje
Socializm!

Warunki prenumeraty:

w Warszawie z odnośnieniem
miesięcznie Mk. 7800.—
bez odnośnienia „ 6900.—
na prowincji miesięcz. 7800.—
Zagranicą „ 12000.—

Ceny ogłoszeń

ogłoszenia w tekście (przed kron.) Mk. 500
Nekrologi „ 200
zwyčajne „ 200
drobne za jeden wyraz „ 100
Ceny ogłoszeń należy rozumieć
za wiersz wysokości 1 milimetra
Dla poszukujących pracy 50% rebatu
Ogłoszenia w № niedziel. o 25% drożej
Fantazyjne i tabele (bilanse) 50%
Ogłoszenia przyjęte po zamknięciu
Administracji o 10% drożej
Każda nowa powyższa taryfa obowiązuje
wszystkie przyjęte ogłoszenia od
dnia zmiany cen bez uprzedniego za-
wiedomienia
Za terminowy druk ogłoszeń Admini-
stracja nie odpowiada.

Redakcja przyjmuje interesantów od 1 — 2 po poł. Za zwrot rękopisów redakcja nie odpowiada. Telefon Redakcji 176-70, Admin. 120-13.

Redakcja i Administracja: Warecka 7 | Konto czekowe P. K. O. Nr. 175 | Numer pojedynczy 300 mk.

Administracja czynna od 9 do 5-ej bez przerwy. Kasa czynna od 11 do 2. Rachunki płatne w srody.

Uroczystości Kopernikowskie.

Sprawy pracy.

Wczoraj Warszawa czciła 450-tą rocznicę urodzin Mikołaja Kopernika, znakomitego Toruńczyka, który imię Polski rozślawił po świecie wiekopomnym odkryciem.

To święto nauki — nietylko polskiej, ale wszechświatowej, wypadło może zbyt skromnie, jeśli brać ku temu miarę wielkiego rozgłosu uczonego Polaka i ogólnoludzkiego znaczenia jego zasług naukowych — było jednak manifestacją najlepszych uczuć i myśli stolicy Polski, chociaż samej uroczystości usiłowano nadać piętno partyjności, dalekiej od wolnomysłcielstwa, jakiego wyrazem był Kopernik i jego nauka, kulturalnemu światu objawiona.

Uroczystość rozpoczęła

NABOŻENSTWO

w kościele św. Józefa Oblubieńca na Krakowskim Przedmieściu. Tu o godz. 11-ej rano zgromadzili się przedstawiciele rządu, nauki i myśli polskiej, senaty akademickie, reprezentanci instytucji naukowych i społecznych, oraz młodzież. Do „okrasy” uroczystości organizatorzy powołali organizacje sokolskie i cechy ze sztandarami.

POCHÓD.

Po nabożeństwie o godz. 12-ej uformował się pochód ku pomnikowi Kopernika. W pochodzie, otoczonym sztandarami i cechowami znaleźli się przedstawiciele rządu z ministrem oświecenia na czele, władz miejskich z prezesem Rady i ławnikami, instytucji naukowych z ciałem profesorskim, oraz organizacji społecznych. Pokazną grupę w pochodzie stanowiła wojskowość z pięknym wieńcem, który następnie złożono u stóp pomnika. Oddzielnie zorganizowane grupy stanowiła młodzież akademicka i weterani 63 roku, stanowiąc „arkę przysmyrza między dawnymi a nowymi laty”. Pochód nie był zbyt liczny. Spowodował to mróz i zadymka śnieżna i — brak odpowiedniej organizacji całego obchodu.

Gdy pochód zatrzymał się przed pomnikiem Kopernika, zabrał głos prezes Tow. Naukowego, p. Kochanowski, poczem udekorowano pomnik wieńcami: od Tow. Naukowego, Rady Miejskiej, Tow. Miłośników astronomii i wojskowego instytutu naukowego.

Uroczystość zakończył śpiew „Bożarodzicy”, w wykonaniu chórów Opery i Lubi, oraz hymn narodowy, w wykonaniu orkiestry wojskowej.

AKADEMJA W RATUSZU.

O godz. 4 m. 30 rozpoczęła się w sali Rady Miejskiej w Ratuszu akademja, pod przewodnictwem prezesa Rady, p. Balińskiego, w obecności p. Prezydenta Rzeczypospolitej, przedstawicieli Rządu, Sejmu, Senatu, wojska, dyplomacji, nauki, prasy i t. d.

Akademja nie zrobiła naogół miłego wrażenia. Słowo wstępne wygłosił p. Baliński, dalej na całość akademji złożyły się, poza paroma numerami śpiewu chóralnego, muzyki i deklamacji (p. Zahorska), przemówienia prof. Boguskiego i prof. Banachiewicza. Tematem referatu prof. Boguskiego było pochodzenie Kopernika i jego wszech-

stronna działalność, jako uczonego, ekonomisty, poety, lekarza; o Koperniku, jako astronomie, i o jego genialnym odkryciu, mówił prof. Banachiewicz. Niestety jednak przemówienie prof. Boguskiego miało chwilami charakter raczej tendencyjnej, chadeckiej mowy wiecowej, niż referatu historycznego. Również niemile raziło w przemówieniu prof. Banachiewicza, — w ustępie, kiedy mówił o krokach, czynionych „jedynie” przez Akademię Umiejętności w kierunku uczczenia pamięci Kopernika przez założenie wielkiego obserwatorium astronomicznego — tendencyjne pominięcie innych instytucji naukowych, które poprzednio już zajęły się sprawą uczczenia w ten sposób rocznicy kopernikowskiej.

Największe wrażenie zrobił na Akademii autentyczny przyrząd, przywieziony z Uniwersytetu Jagiellońskiego przez prof. Banachiewicza, który to przyrząd najprawdopodobniej służył Kopernikowi podczas jego studiów krakowskich.

Na ręce p. Balińskiego przesłane zostały depesze gratulacyjne z powodu rocznicy kopernikowskiej: od czeskiego ministra oświaty; Uniwersytetu im. Massaryka w Brnie; rektora i profesora Instytutu weterynaryjnego w Brnie, oraz od wyższej Szkoły Technicznej w Brnie.

GALOWE PRZEDSTAWIENIE W TEATRZE WIELKIM.

Na galowem przedstawieniu w teatrze Wielkim również obecni byli: Prezydent Wojciechowski, ministrowie, posłowie, senatorzy, przedstawiciele korpusu dyplomatycznego, nauki, prasy i t. d.

Uroczyste przedstawienie rozpoczął „Hymn Narodowy”, poczem dyr. Kotarbiński wygłosił słowo wstępne. Połączone chóry warszawskie wykonały „Gauđe Mater Poloniae”, a następnie odegrana została „Halka”.

We wszystkich innych teatrach przed podniesieniem kurtyny został wygłoszony wiersz Deotymy: „O Koperniku”.

W INSTYTUCJACH.

Postępowa Warszawa obchodziła święto Kopernika, dzięki staraniom związku strzeleckiego, który zorganizował uroczystą akademję w sali Tow. Hygienicznego. Tu o g. 5-ej po poł. po odśpiewaniu przez chór pod dyrekcją prof. Heintzego uroczystej kantaty na cześć Kopernika, przemawiali: prof. Krassowski i dr. M. Limanowski. Oba przemówienia przyjęli liczni słuchacze z zapalem.

Podobna uroczystość onegdaj odbyła się w tejże sali dzięki inicjatywie Stow. wolnomysłcieli polskich, które uroczystość kopernikowską połączyło z obchodem ku czci myśliciela XVI wieku Giordana Bruno, duchowego ucznia Kopernika, apostoła jego nauki i mecenarza tej nauki, spalonego na stosie w dniu 17 lutego 1600 r. w Rzymie.

Program wypełniły przemówienia prof. Baudouin de Courtenay’a, Hen. Wronskiego i Dicksteinówny, oraz deklamacje okolicznościowe.

Z KOMISJI OCHRONY PRACY.

W środę i czwartek odbyły się dwa długie posiedzenia komisji. Dyrektor wydziału ubezpieczeniowego, dr. Jurkiewicz, przedstawił obszernie trudności z jakimi Min. pracy ma do walczenia przy organizowaniu Kas chorych.

Omawiając ustawę o ubezpieczeniu na starość mówca podkreślił, iż ustawa ta ma objąć 9 milionów ludzi w Polsce. Przed wprowadzeniem jej należy wiedzieć, jakie jest rozmieszczenie tych milionów według stanu, wieku i zawodu, ile wynosi przeciętna liczba głów rodziny, zwłaszcza w stosunku do wieku ubezpieczonego, aby na podstawie takiego materiału statystycznego mógł dopiero ustalić prawdopodobieństwo wieku i czasu inwalidztwa, oraz obliczyć taryfy opłat i świadczeń. Otóż państwowy Urząd Statystyczny obiecał daty takie przypuszczalnie dostarczyć najwcześniej w r. 1925.

Dr. Jurkiewicz zwrócił uwagę, że stworzyć można jedynie ustawę, przykrojoną do warunków normalnych. Ponieważ do chwili wejścia w życie pierwszych świadczeń, musiałby obowiązywać i tak dwuletni okres wyczekiwania, więc jest zdania, że Sejm mógłby zająć się tą ustawą, która jest w Min. pracy już przygotowana i zostanie złożona do łaski marszałkowskiej najpóźniej z końcem kwietnia 1922 r.

W związku z tem muszą być ulepszone Kasy chorych, albowiem one będą musiały przejąć znaczną część czynności administracyjnych ubezpieczenia na starość. Odpowiednia nowela jest przygotowana i będzie traktowana równolegle.

W sprawie zabezpieczenia dla bezrobotnych, dyr. Jurkiewicz zaznaczył, iż w r. ubiegłym Min. pracy obiecało przedłożyć Sejmowi projekt prowizorycznego zaopatrzenia bezrobotnych, nie opartego na podstawach ubezpieczonych. Projekt ten nie ujrzał światła dziennego, albowiem Min. skarbu odmówiło mu swego poparcia.

W sprawie ubezpieczenia od wypadków Min. pracy zezdżdziło się na zasady, wyrażone we wniosku nagłym posła Rege-ra, a mianowicie, aby ubezpieczenie od wypadków, obowiązujące w Małopolsce, zreformowane, jak wiadomo, nowelą polską, rozszerzyć na ziemię b. zaboru rosyjskiego. Prawdopodobnie już w przyszłą środę Rada Ministrów zatwierdzi odpowiedni projekt Min. prac, a to tembardziej, że już raz Rada Ministrów przyjęła ten w całości przyjęła, lecz p. marszałek Trampczyński nie dopuścił projektu rządowego na porządek obrad Sejmu ustawodawczego.

Oдноśna ustawa małopolska z małemi poprawkami da robotnikom wcale dobre ubezpieczenie, a przeprowadzenie tego ubezpieczenia nie napotka na trudności organizacyjne, ani pieniężne, bo będzie sprawę można powierzyć bogatemu i wzorowo prowadzonemu zakładowi lwowskiemu, który za czasów austriackich uchodził za trzeci z rzędu.

Następnie, omawiając kilka innych kwestji, mówca wspominał o toczących się rokowaniach z rządami: francuskim i niemieckim, celem zawarcia korzystniejszych konwencji emigracyjnych.

W dyskusji p. Rudnicki (Chjena), wychodząc z tego założenia, że droższyna jest wynikiem „zanadto ścisłego” stosowania 8-godz. dnia roboczego i że stoi ona w ścisłym związku z bezrobociem (!) domagał się energicznej pomocy dla polskiego przemysłu, bo dotychczasowa pomoc kredytowa nie wystarcza. Żali się, że konwencje waszyngtońskie, które zawierają o wiele więcej „wolności pracy”, aniżeli ustawy polskie, nie zostały dotąd w Sejmie ratyfikowane. Należy zmienić „system karalności”, bo przestępstwa przemysłowe dokonywane są w porozumieniu z robotnikami. W Warszawie wszystkie duże piekarnie chrześcijańskie, które zaprowadziły u siebie 8-godz. dzień roboczy, „musiały” uleść całkowitemu zamknięciu, a prosperująca żydowska nory pracujące 2 razy tak długo. Kasy chorych są opodatkowaniem na utrzymywanie żydowskich urzędników.

W tym samym stylu przemawiał ks. Kaczyński (Chjena). Zarzuca Min. pracy, że w dziale ustawodawczym nie zrobiło żadnych postępów. Po kilku podobnych ogólnikach ks. Kaczyński przechodzi do sprawy wyborów do Kasy chorych w Warszawie.

Sprawa ta wywołała obszerną dyskusję, w której kilkakrotnie zabierają głos: p. dr. Jurkiewicz, min. Darowski, aż wreszcie zgodzono się na wniosek posła Rusinka, aby kwestję tę odłożyć na koniec dyskusji.

Posel Rusinek (Piaśt) w dłuższem przemówieniu usiłuje udowodnić potrzebę ograniczenia ubezpieczeń i ustaw ochronnych i w tym celu proponuje wybranie subkomitetu, któryby poddał rewizji plan pracy Min. pracy.

Posel Waszkiewicz (N. P. R.) omawia potrzebę ujednostajnienia ustawodawstwa ubezpieczeniowego na terenie całej Rzeczypospolitej.

Min. Darowski, omawiając całokształt prac Min. pracy, stwierdza, że Min. od początków swoich idzie konsekwentnie po drodze, która uznana została powszechnie za jedynie skuteczną i prowadzącą do celu. Wszystkie projekty Min. są należycie przemyślane i tworzą związek organiczny. Świat pracy w Polsce stoi bardzo wysoko i należałoby tylko dążyć, aby w tym kierunku nie nastąpiło żadne załamanie. Od pomyślnego załatwienia problemu pracy zależy był i przyszłość narodu całego i państwa. Zrozumiano to w łonie Rządu i dlatego dano Min. pracy głos i miejsce w Komitecie Ekonomicznym Ministrów. Wszystkie poczynania Rządu przepojone są troską o utrzymanie warsztatów pracy, bo to jest warunek uzdrowienia państwa.

Tow. poseł Reger polemizuje z ks. Kaczyńskim i p. Rudnickim. Przypomina, że gdy warszawska Kasa chorych urządziła kursa dla urzędników, to 100 proc. żydowskich kursistów wytrwało do końca i zasiadło do egzaminu, a z kursistów polskich, których było początkowo więcej, niż Żydów, zgłosiło się do egzaminu tylko dwóch. Gdy Żydzi garną się do pracy produkcyjnej, ks. Kaczyński chce ich zepchnąć napowrót do Ghettia. Mówca domaga się rozszerzenia ustawy o inspekcji pracy, o urlopach robotniczych na całe województwo śląskie. Empeerowcy w sejmie katowickim

Sprawy tureckie

ISMET PASZA ODJECHAŁ DO ANGORY.

Konstantynopol, 18 lutego. (PAT). — Ismet Pasza po odbyciu narady z generałem Pelle odjechał do Angory.

Konstantynopol, 18 lutego. (PAT). Reuter donosi, w ciągu narady z gen. Harringtonem, Ismet Pasza wyraził szczerą pragnienie zawarcia pokoju. Przypomniałszy przebieg rokowań lozańskich, Ismet zanaczył, iż sprawy ekonomiczne były punktem, o który się rozbiły rokowania. Ismet wyraził w końcu nadzieję, iż układ pokojowy zostanie zawarty w krótkim czasie.

Z Irlandji

Dublin, 18 lutego. (PAT). — Rozruchy w Irlandji trwają w dalszym ciągu. Podpalono szereg dworców i magazynów z towarami. Powstańcy przez odpowiednie nastawienia zwrotnicy skierowali jeden pociąg pocztowy, po uprzednim usunięciu pasażerów i dwa pociągi towarowe na linię, prowadzącą przez uszkodzony most. Pociągi rozbiły się.

Ratyfikacja układu włosko-jugosłowiańskiego

Rzym, 18 lutego. (PAT). — Senat ratyfikował układ włosko-jugosłowiański, zawarty w Santa Margherita, oraz układ handlowy włosko-hiszpański.

Sprawa Kłajpedy.

PRASA FRANCUSKA O ROZSTRZYNIĘCIU RADY AMBASADORÓW.

Paryż, 18 lutego. (A. W.). — Dzienniki paryskie komentują żywo w długich artykułach decyzję Rady Ambasadorów w sprawie Kłajpedy, rozpatrując ją szeregiem nieprzychylnych uwag krytycznych.

„Temps” stwierdza, że przyznanie Litwie kowieńskiej suwerenności nad terytorjum Kłajpedy jest zachętą dla tych narodów które chcą gwałcić traktaty, ustanowione w celu zabezpieczenia pokoju. „Temps” przewiduje, że rząd kowieński, zachęcony bezkarnością, odważy się nawet może do ataku na Wilno.

Georges Biensime w „Victoire” domaga się wysłania na teren Kłajpedy wysokiego Komisarza Ligi Narodów, w przeciwnym razie przy znanej uległości Litwy kowieńskiej wobec rozkazów z Berlina, wpływy niemieckie zaczną górować nad Kłajpedą.

Lewicowcy „L'Oeuvre” wyraża ubolewanie, że mocarstwa sprzymierzone, trzymające straż nad pokojem w Europie, decydują się pod naciskiem siły.

Budżet Gdańska

Gdańsk, 18 lutego. (A. W.). — Preliminarz budżetowy na rok 1923 przedłożony sejmowi gdańskiemu, obejmuje w dochodach i wydatkach 45,065 milionów mk. Czysty zysk z cel, względnie udział Gdańska w polskich dochodach celnych przewidywany jest w kwocie 3,630 milionów mk.

Nadmiar złota w St. Zjednoczonych

Paryż, 18 lutego. (A. W.). — Paryski korespondent „Temps” donosi z Waszyngtonu, że trwający nieustannie napływ złota do Stanów Zjednoczonych stwarza dla rządu amerykańskiego coraz poważniejsze trudności, wpływające zwłaszcza niekorzystnie na bilans handlowy. Według raportu kontrolera finansowego Cressingera, Stany Zjednoczone posiadają obecnie polewę złota, będącego w obiegu pieniężnym całym świecie, który dosięga 9 miliardów dolarów. Cressinger domaga się ograniczenia przywozu złota do Ameryki.

Zgon Raszina

Praga, 18 lutego. (PAT). — Były minister finansów Raszin zmarł.

Wylew Dunaju

Białogród, 18 lutego. (PAT). — Dunaj pod Białogrodem wzbiera gwałtownie. Donoszą o licznych wylewach na północ i południe od miasta. Dolne dzielnice miasta są zagrożone.

Uroczystości Kopernikowskie w Toruniu

Toruń, 18 lutego. (PAT). — Jutrzejsza uroczystość 450-letniej rocznicy urodzin Mikołaja Kopernika zapowiada się nader okazale. Miasto przybrało odświętny charakter. Na gmachach rządowych i domach

prywatnych powiewają flagi narodowe. Wejście na dworzec kolejowy, do Teatru Narodowego, do dworu Artusa malowniczo udekorowane transparentami i wieńcami. Pomnik Mikołaja Kopernika na rynku staromiejskim otoczony został wieńcami i girlandami.

Zjazd delegatów i gości ze wszystkich dzielnic zapowiada się bardzo licznie.

Dotychczas przybyli do Torunia: W zastępstwie p. Prezydenta Rzeczypospolitej, wiceminister wyznań relig. i ośw. publ. Łopuszański, senator ks. arcybiskup Teodorowicz, ks. biskup sufragan dr. Klunder, radca legacyjny poselstwa czechosłowackiego w Warszawie, p. Czerny, prof. dr. Leon Kryński, jako delegat T-wa Naukowego w Warszawie i inni. Zapowiedziany jest przyjazd ks. kardynała prymasa Dalbora oraz delegatów wyższych uczelni polskich.

Dziś w godzinach wieczornych, jako w iliję wielkiej rocznicy, pomnik Mikołaja Kopernika i ratusz były rześcicie iluminowane. Orkiestry wojskowe przeszły ulicami miasta, poczem u stóp pomnika odegrały wobec tłumnie zgromadzonej publiczności utwory narodowe. O godz. 8 wiecz. odbyło się w Białej Sali Dworu Artusa powitanie delegatów i gości pozamiejscowych przez komitet i obywatelstwo. Licznie zgromadzonych gości powitał w serdecznych słowach prezydent miasta, Michałek.

Program jutrzejszych uroczystości jest następujący: Godz. 11 — odsłonięcie tablicy pamiątkowej na murach domu rodzinnego Mikołaja Kopernika, następnie pochód i złożenie hołdu pod pomnikiem. Godzina 1-sza — uroczysta akademja w auli szkoły wydziałowej. Prof. dr. Birkenmayer wygłosi odczyt na temat „Kopernik, jako obywatel i patriota”. Godz. 2-ga — śniadanie w Dworze Artusa. Godz. 7-ma — otwarcie księżnicy im. Kopernika. Godzina 8-ma — przedstawienie galowe w Teatrze Narodowym. Odegrana będzie sztuka Planckiego p. t. „Mikołaj Kopernik”. Po przedstawieniu raut w Dworze Artusa.

Pisma nadesłane.

„Przegląd Warszawski”, styczeń 1923. Na treść numeru znakomitego miesięcznika składają się: Piękny przekład M. Grossekówny „Trzech Poematów” E. Verhaerena; przekład interesującego i znamiennego studjum o kryzysie sztuki niemieckiej W. Worringera (przekład N. Samotychovej); A. Brücknera O „Marji” Malczewskiego słów kilka; przekład I. Jedlicza „Listu do Panny” anonimowego poety łacińskiego z XV w. i studjum R. Gaszyńca o tymże „Liście”; St. Szczurowskiego „Grafika” oraz b. ciekawy początek „Wrażeń z pobytu na Wschodzie” I. Mitany. Kronika, oraz dział recenzji z książek naukowych i literackich (Ostapa Ortwin o Rufferze) dopełniają numeru.

CYRK Warszawski
Dziś 8 wieczór
„Szlagiery” programu:
 Trupa Kleyn,
 Trupa Paetzold,
 Stefan i Nicolai
 Maugeis i Girl
Wesołe niedźwiedzie
 Willy Picardy,
 Trupa Milons
 Hela Hinsler
 Lydia Dias
 Trio Hermano,
 Trio Potrek
 Duet Haman,
 Dwoje Horry.

Prowincja. Nowe Miasto (pow. Rawski).

Założenie Komitetu P. P. S. W Nowem Mieście (pow. rawski) został założony komitet P. P. S. Do komitetu wybrani zostali: prezes — tow. Majewski, sekretarz — tow. Ozdźyński, skarbnik — tow. A. Jagielski. Na zebraniu organizacyjnym uchwalono jednogłośnie wotum zaufania dla tow. postów i senatorów P. P. S. i wyrażono im uznanie za ich niestrudzoną pracę. Jednocześnie złożono wyrazy współubolewania tow. Limanowskiemu i Daszyńskiemu z powodu nieciernej napaści tłuszczy chłopskiej w dn. 11 grudnia.

Lipno. (Korespondencja własna) W niedzielę, dn. 28 stycznia odbył się w Lipnie wiec sprawozdawczy tow. posła Zygmunta Piotrowskiego. Zebrano się przeszło tysiąc osób w sali kolejarzy, wielu musiało odejść z powodu braku pomieszczenia.

Po obszernym przemówieniu posła Piotrowskiego została przyjęta z entuzjazmem rezolucja, wyrażająca wotum zaufania klubowi posłów P. P. S. Przemawiali jeszcze tow. Babik, Zaborowski i inni. Wiec był poważną manifestacją ludności pracującej m. Lipna i okolicy na rzecz postulatów naszej partji.

Po wiecu odbył się kwartalny zjazd delegatów Zw. Zaw. Rob. Rolnych z powiatu lipnowskiego. Obszerny referat wygłosił tow. Chodyński, członek Główn. Zarządu Z. Z. Rob. Roln. z Warszawy, omawiając sprawę nowej umowy dla służby folwarcznej i masowych wydań przez obszarników. Po załatwieniu przez zebranych spraw organizacyjnych i przyjęciu kilku wniosków, — przemówił do 600 delegatów i członków Z. Z. R. R. tow. poseł Piotrowski.

Wieczorem po zjeździe rob. rolnych tow. poseł P. odbył się konferencja z miejscowymi kolejarzami w sprawie lokalnych niedomagań i bolączek. Np. kolejarze warszawscy w Lipnie otrzymują dodatki do plac z opóźnieniem nawet kilkunastu dni, co jest wielce krzywdzące wobec fali drożyzny. Tow. Piotrowski interwenjował w tej sprawie w Głównym Zarządzie Zw. Zaw. Kolejarzy w Warszawie.

GŁOSY CZYTELNIKÓW.

Śmiertelne pobicie robotnika rolnego! W dniu 30 stycznia r. b., pan Jan Sztremer, właściciel folw. Bernów w pow. Opoczyńskim, pobił robotnika, Adama Grochulskiego tak, że ten w trzy godziny po pobiciu zmarł. Pan Sztremer znajduje się na wolności, ale gdyby zrobił coś podobnego robotnik, cała „Chjena” grzmiałaby na alarm, że w Polsce jest bolszewizm i winowajcy napewno nie uszłoby to bezkarnie!

Carska „chjena” na kolei.

Otrzymujemy list następujący: Spora gromada „prawowjnych Polaków” z pod znaku „istnno-ruskich” płacze się obecnie w Dyr. kol. Warszawskiej. Sprawując władzę z „Bożej miłości” za „dobrych” carskich czasów, przesiadeli na intratnych posadkach po 20 i 30 lat, nie przyznając się nawet do pochodzenia polskiego. I dopiero w roku 1920, kiedy przekonali się, że skryte marzenia ich o dawnych rządach nie ziszczą się, poczęli wyrabiać sobie poddaństwo polskie. Ci sezonowi Polacy są zdeklarowanymi zwolnikami „chjeny”.

Typ takiej „patriotki”, od niedawna schjenjowanej, znajduje się na stacji Warszawa-Wschodnia. Córka człowieka, który za czasów rosyjskich pomagał łamać kości „miałeznikom”, teraz po powrocie na „rodzinę”, w roku 1920, kiedy w Bolszewji ma dobre zapanował głód, raptownie poczuła się „patriotką polską”.

Po zamordowaniu pierwszego prezydenta Narutowicza, owa pani, w myśl zasady p. Strońskiego „Ciszej nad tą trumną”, przyjęła straszną zbrodnię zupełnie obojętnie. Natomiast na wieść o straceniu mordercy, wybuchnęła spazmatycznym płaczem, krzycząc na całe biuro: „Szubrawcy, stracili niewinnego człowieka”.

Jeżeli rząd nie przedsięwzięnie energicznych środków, tępiać w zarodku zbrodnia akcję przeciwnościową w biurach państwowych, to zaraza moralna, siana przez tych szwastników carskiego chowu, może doprowadzić do ciężkich następstw w życiu Rzeczypospolitej Polskiej.

Kolejarz.

Ruch robotniczy Z życia partji

ODCZYT TOW. POSŁA BARLICKIEGO.

W nadchodzącą niedzielę, dn. 25 lutego r. b. o godz. 11 rano w sali kina Palace, Chmielna 9, poseł Norbert Barlicki wygłosi odczyt na temat „Chjena wobec Sejmu, Rządu i Drożyzny”.

Bilety w cenie mk. 3000 i 2000 nabywać można w sekretarjacie O. K. R., Al. Jerozolimskie 6, od godz. 9 — 1 i od 5 — 7, w Księgarni Robotniczej, Wspólna 17, oraz w Dzieniu odczytu przy wejściu od godz. 9 i pół rano.

ODCZYT TOW. POSŁA CZAPIŃSKIEGO.

W poniedziałek, 5 marca r. b., o godz. 7 wiec. w sali Tow. Hygienicznego (Karowa 31) tow. poseł K. Czapiński wygłosi odczyt p. t. „Czyżby schyłek Europy?”. Oswald Spengler i jego głośne dzieło o zmierzchu kultury zachodniej. Źródła społecznego pesymizmu. Główne idee Spenglera, jego poglądy na historję, sztukę i t. d. Krytycz. Spenglera. Spengler a prusactwo i socjalizm.

Bilety do nabycia: w Księgarni Robotniczej (Wspólna 17), w księgarni Wendege (Krak.-Przedm 9)), w administracji „Robotnika” (Warecka 7), w O. K. R. P. P. S. (Jerozolimka 6), w Teatralnej Kasie zamawian (N.-Świat 65) i w dzieniu odczytu w kasie od godz. 5 wiec.

O. K. R. Warszawa - Podmiejska. Dnia 20 lutego r. b. o godz. 6 wiec., w lokalu „Robotnika” (Warecka 7) odbędzie się zebranie egzekutywy O. K. R. Warszawa - podmiejska.

Dzielnica Wola - Czysta. Dziś, dnia 19 b. m. o godz. 6 wiec., w lokalu dzielnicy, Wolska 44, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego, o raz o godz. 7 wiec. ogólne zebranie członków dzielnicy.

Dzielnica Powązki. Dziś, dn. 19 b. m. o godz. 7 wiec., w lokalu dzielnicy Okopowa 30 m. 16, odbędzie się posiedzenie komitetu dzielnicowego.

Odwołanie. Dziś, dn. 19 b. m., konferencja tramwajowej org. P. P. S. i posiedzenie komitetu nie odbędzie się.

Dzielnica Powiśle. We wtorek, d. 20 b. m., o godz. 7 wiec., w lokalu przy ul. Ślęc 108. odbędzie się posiedzenie komitetu.

Koło szewców i kamazników P. P. S. We wtorek dn. 20 b. m., o godz. 7 wiec., w lokalu dzielnicy Śródmiejskiej, Al. Jerozolimskie 6 odbędzie się zebranie Koła.

Koło krawców P. P. S. We wtorek dn. 20 b. m. o godz. 7 wiec. w lokalu dzielnicy Śródmiejskiej, Al. Jerozolimskie 6 odbędzie się zebranie Koła.

Ruch zawodowy

POSIEDZENIE W. R. Z. Z.

W czwartek, dn. 22 lutego, o godz. 6 po południu w lokalu przy ul. Wareckiej 7 m. 4 odbędzie się posiedzenie Warszawskiej Rady Związków Zawodowych w celu omówienia wyborów do nowej Rady. Przybycie wszystkich członków Rady obowiązkowe.

Ze Związku prac. miejskich (Warecka Nr. 7). Dziś punktualnie o g. 6 wiec., w lokalu Związku odbędzie się posiedzenie Zarządu Zw. prac. miejskich w Polsce, Oddz. warszawskiego. Członkowie Zarządu proszeni są o punktualne i bezwzględne przybycie.

— We wtorek punktualnie o godz. 7 wiec. w lokalu Związku odbędzie się zebranie delegatów Wydziału V-go i XVII-go szpitalnictwa i dobrotliwości publicznej.

Bacznosc oddziały Zw. rob. przem. spożywczo-gosp. Dnia 20 b. m. (wtorek), o godz. 6 wiec. odbędzie się konferencja oddziałów. Obowiązane przybyć w pełnym składzie oddziały: młynarzy, piekarzy, I i II mięsne, kiskarzy, rektyfikacji, spożywczy, makaronowy i transportowców.

Ruch kult.-oświatowy.

Ze Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej.

Zarząd Z. N. M. S. zawiadamia, że uniwersytet socjalistyczny został uruchomiony. Pierwsze zebranie z referatem tow. Tołwińskiego p. t. „Budowa gospodarcza społeczeństwa współczesnego” odbędzie się we czwartek dn. 24 lutego o godz. 8-ej wiec. w lokalu T. M. P., Bracka 18. W najbliższym czasie przewidziany jest również cykl referatów tow. posła Niedziałkowskiego.

Ruch spółdzielczy.

Konferencja spółdzielcza.

Z inicjatywy komisji międzyzwozarszyseniowej warszawskiej została zwołana na jutro, dn. 19 lutego o godz. 7 po poł. w lokalu Czyteln. W. S. S. S. przy ul. Chłodnej 45 konferencja ogólnospółdzielcza dla ustalenia stosunku kooperacji polskiej do akcji antydrożyzniowej. Porządek dzienny obejmuje: 1) Referat informacyjny, 2) Przyjęcie deklaracji zasadniczej, 3) Wiec spółdzielczy. Organizacje spółdzielcze i zawodowe, które nie otrzymały piśmiennego zawiadomienia, mogą brać udział w rzeczonyj naradzie.

Zebrania dzielnicowe wyborcze.

Warszawskie Spółdz. Stow. Spożywców urządzi w tym tygodniu następujące zebrania dzielnicowe wyborcze sklepów: 1) Al. Trzeciego Maja 8 i Czerniakowska 206 odbędzie się w środę dn. 21 lutego o godz. 7 wiec., w lokalu dzielnicy Powiśla P. P. S., przy ul. Selec 68, podwórce lewa oficyna. 2) Mokotowskiej nr. 8 i Wiktorskiej nr. 3 odbędzie się w czwartek dn. 22 b. m., o godz. 7 wiec., w lokalu Koop. prac. tramwajowych „Prąd” przy ul. Puławskiej nr. 21, podwórce, prawa oficyna 1-sze piętro. 3) Żelazna 31 i Pańska 66, odbędzie się w lokalu Czyteln. W. S. S. S. przy ul. Chłodnej 45, w piątek dn. 23 b. m. o godz. 7 wiec. 4) Grójecka 49 i Grójecka 32 odbędzie się dn. 25 b. m., w niedzielę, o godz. 2 po poł., w lokalu drugiej Czyteln. W. S. S., przy ul. Grójeckiej 49, 1-sze piętro.

Życie gospodarcze.

Handel zagraniczny Polski w sierpniu 1922 r. Główny Urząd Statystyczny komunikuje następujące dane o handlu zagranicznym Rzeczypospolitej Polskiej w sierpniu 1922 r. Handel zagraniczny Polski w sierpniu 1922 r. wyrósł się pomniejszą przyrośnięciem liczbami, którym w nawiasach odpowiadają dane na sierpień 1921 r. Przywóz do Polski wyniósł 150,505 ton (349,571 t.), wartość 87,548 milionów marek, w tem 16,675 ton (261,260 t.) węgla, wartości 880 mil. mk. Wywóz z Polski wyniósł 1,153,524 ton (1,79,514 t.), wartości 87,988 mil. mk., w tem 806,061 ton (8,280 t.) węgla, wartości 20,879 mil. mk. Liczby powyższe, jak i w miesiącach poprzednich 1922 r., nie obejmują obrotu przez w. m. Gdańsk. Ponadto skutkiem bardzo złożonych i nieuregulowanych stosunków granicznych na G. Śląsku wywóz węgla podany powyżej nie jest zupełny. Poraz pierwszy bilans handlowy w sierpniu ukształtował się czynnie, wykazując 100,5%. Jak wykazuje po-

Wzrost w roku ubiegłym, zważyć na to należy nie tylko przerwaną przywozu i rozpoczęciu znacznego wywozu węgla górnośląskiego, ale w znacznej mierze także i ogólnemu ożywieniu obrotów, a w szczególności wywozu. Wartość wywiezionych wyrobów gotowych wyniosła 47,977 milionów marek czyli 54,5% ogólnej wartości wywozu.

Według języka ojczystego liczby statystyczne dają następujące rezultaty: Język polski 7590 (88,5%), rosyjski 128 (1,5%), niemiecki 7 (0,25%), hebrajski 322 (3,75%), żargon 428 (5%), inne języki 95 (1%).

Na poszczególnych wydziałach dane statystyczne przedstawiają się w sposób następujący: Wydział teologii katolickiej 66 (0,75%), wydz. teologii ewangelickiej 38 (0,5%). Wydział prawa i nauk politycznych — mężczyźni 2698 (48%), kobiety 561 (19%). Wydział lekarski — mężczyźni 1428 (25,5%), kobiety 383 (13%). Wydział filozoficzny — mężczyźni 1203 (21,5%), kobiety 1916 (84,75%). Oddział farmaceut. — mężczyźni 92 (1,5%), kobiety 85 (2,75%). Studium weterynaryjne — mężczyźni 93 (1,5%), kobiety 12 (0,5%).

WYPADKI.

Pożar w więzieniu. Wczoraj w nocy około godz. 2 wynikł pożar w więzieniu karnym przy ul. Długiej Nr. 52 na poddaszu I piętra. Gęsty dym i płomień wydobywające się przez okienka w dachu, zajął zyl pierwszy przechodzący policjant, który zawiadomił o tem riasiadujący z więzieniem I oddział straży ogniowej na Nowakach. Po chwili przyjechał i II oddział z Ratusza, lecz był tylko w rezerwie gdyż akcja ratunkowa, pod kierunkiem komendanta straży r. Józefa Dutkiewicza, zajął się tylko I oddział. Ogień miał podatny materiał łatwopalny w postaci nagromadzonych na stryżu słomy, drzewa, węgla i t. p. Gęsty dym wielce utrudniał dostęp do miejsca pożaru, z tego powodu akcja ratunkowa odbywała się w nadzwyczaj trudnych warunkach i dopiero po trzech godzinach była zupełnie ukończona. Skutkiem pożaru są spalone lub popalone belki i inne drewniane wiązania dachu. Przyczyna pożaru — nadmierne nagrzanie w piecu w ubikacji na parterze, wskutek czego zapaliła się niezabezpieczona odpowiednio belka wpuszczona w przewód kominowy. Straty niezbyt znaczne, lecz narazie niestalone.

Rozbicie kasy ogniotruwej. Dozorca domu przy ul. Szpitalnej Nr. 1 wczoraj około godz. 5 rano ustrzał dwóch mężczyzn wychodzących z sieni i niosących opony samochodowe. Wyszedszy z bramy nieznanymi szybko wsiedli do oczekującego przed bramą samochodu, który następnie pomknął w stronę ul. Złotej i Marszałkowskiej. Tknięty złem przecuciem dozorca wszedł do sieni, gdzie

zastal otwarty sklep z oponami i innymi przyborami samochodowymi p. f. „Skorobieg”. Ujrzawszy nieład, panujący w sklepie, dozorca wybiegł na ulicę, lecz samochodu ze złodziejami już nie było. Poszukiwanie właściciela sklepu, Bielousowa, trwało kilka godzin, ponieważ ani dozorca, ani administrator nie wiedzieli, gdzie on mieszka. Dopiero w południe zgłosił się właściciel i stwierdził że złodzieje samochodowi rozbili kasę ogniotruwą, zabierając z niej pięć milionów mk. gotówką i biletów skarbowych za milion sto tys. mk. Nadto zabrali oni 6 opon samochodowych, ogólnej wartości około pięciu milionów mk. Kaskarze musieli być dobrymi znawcami, gdyż zabrali opony tylko najlepszych marek.

Walka policjanta z „podkopywaczem”. W domu Nr. 24 przy ul. Przemyskiej na Ochocie straż posterunkowy, Jan Jabłoński, aresztował poszukiwanego, znanego złodzieja, „podkopywacza”, Józefa Wójcikiewicza. W drodze do komisariatu, Wójcikiewicz usiłował rozbroić policjanta. Wobec tego Jabłoński dwukrotnie uderzył szabłą opryska, raniąc go lekko w dolną część brzocho i prawą rękę. Wkrótce zebrał się tłum, składający się z miejscowch szurawin. Tłum kilkakrotnie usiłował ościsnąć Wójcikiewicza, lecz dzielna postawa policjanta udaremniła ten zamiar. Mimo ataków tłumu, policjant zdołał przyprowadzić Wójcikiewicza do komisariatu. Po udzieleniu pomocy przez lekarza Pogotowia, ranionego pozostawiono w areszcie do dyspozycji urzędu śledczego.

Sport.

Międzynarodowe zawody narciarskie.

W piątek rozpoczął się pierwszy dzień międzynarodowych zawodów narciarskich o mistrzostwo Tat i o mistrzostwo wojska polskiego. W klasie pierwszej, seniorów, pierwsze miejsce zajął Bujak Franciszek (sekcja narciarska T-wa Tarzańskiego). Przybył on do mety w 58 min. 13,2 sek. W klasie drugiej pierwszy przybył Suleja Wacław w 1 g. 1 m. 50 sek. W klasie trzeciej przybył pierwszy Szille w 1 godz. 5 m. 14 sek.

W biegu wojskowym przybył pierwszy Zubek Józef, szeregowiec D. O. K. V. w 1 godz. 2 m. 4 s., zdobywając w ten sposób tytuł mistrzostwa nar-

ciarzy armii polskiej. Bieg młodzików odbył się na przestrzeni 10 km. Wzięli w nim udział zawodnicy od lat 16 do 18. Pierwszy przybył Gasińska-Sieczka Stanisław w 44 m. 20 sek.

Rezultaty sobotnich zawodów przedstawiają się jak następuje: W biegu dzieci pierwszy przybył do mety Holy Tadeusz w 6 min. 21 sek. W biegu dzieci od lat 13 do 16, pierwszy przybył Radziwill w 34 min. 30 sek. W biegu rozgrywanym wzięło udział 9 sztafet, z których w każdej po 3-ch zawodników. Pierwsza przybyła do mety sztafeta Nr. 3: Rozmus, Micknebrun, Bujak, w czasie 1 g. 12 sek. W biegu pań pierwsza przybyła pani Szille Anna w 33 min. 55 sek. W biegu patrolowym ze strzelaniem pierwszy przybył do mety patrol D. O. K. V. (Jileński kurs narciarski w Zakopanem), pod k-mendą por. Rzymka z obgają: ppor. Wójcicki Zygmun, ppor. Folwarczny Roman i szar. Zubek, w czasie 1 godz. 1 m. 23 s.

Wczoraj odbył się trzeci dzień zawodów. 1) Skoki seniorów I klasy: najlepsze skoki: Strauch Bela (Węgry) notowano 1827, Krzeptowski Andrzej (Polska) notowano 1894, Bujak Franciszek, notowano 2166. 2) Skoki seniorów II klasy: Najlepsze skoki wykonali: Kraszewski Wacław 2753, Szućcia Władysław 3466, Teyseyra Stanisław 3621, wszyscy trzej z Polski. 3) Skoki młodzików: Czech Władysław 2566, Kraszewski Wacław 2766, Lankecz Józef 2866.

Teatr i muzyka.

Teatr Wielki. Dziś ostatni występ wszechświatowej sławy śpiewaka, D. Smirnowa, w operze „Romco i Julia”.

Teatr Rozmaitości. Dziś „Dom Magdaleny”.

Teatr Reduta. Dziś „Lekko duch”.

Teatr im. Bogusławskiego. Dziś o godz. 7 i pół wiecz. uroczyste przedstawienie ku czci Kopernika, Odegrane będą „Dziady”.

Teatr Polski. Dziś „To, co najważniejsze”.

Teatr Mały. Dziś „Zabawa w miłość”.

Teatr Komedja. Dziś „Simona już jest taka”.

Teatr Nowy. Dziś „Wieszczka karnawału”.

Teatr Nowości. Dziś „Bajadera”.

Teatr Praski. Dziś „Krzyżacy”.

Stan rachunków Banku Kredytowego w Warszawie w dniu 30 grudnia 1922 r. (Brutto).

Stan czynny.

Gotowizna w kasie	716 428 826 30	
Pozostałość w P. K. K. P.	594 288 665 46	
„ w P. K. O.	431 451 814 69	
5% obligi państwowe	63 803 702 35	1.804.973 009.40
Pieniądze zagraniczne	114.406 388 87	
Papieru 2% własne	372.797 978 65	
Udziały w przedsiębiorstwach	161.425 286 80	
Weksle zdykantowane	2.356 712 105.79	
Pożyczki terminowe	16 122 402 41	
R-ki otwartego kredytu „ON CALL”	2.531 485 412 23	
„ korespondentów „LORO”	1 615 372 593 20	
„ nasze u korespondentów „NOSTRO”	947.543.394.77	
Nieruchomości	351 967 949.75	
Koszty handlowe	1.233.101 679.90	
Weksle protestowane i należności wątpliwe	570 001.—	
li kaso weksli	2 123 459 523 41	
R-ki z Oddziałami	3 609 626 987.88	
• różne	1 472 824 645.51	
	18.712.389.358.57	

Stan bierny.

Kapitał Zakładowy	1.000.000 000 —	
Kapitał Zapasowy ustawowy	692 286 887 27	
Inne rezerwy	19 405 509.58	1.711.692 396.85
Wkłady:		
a) terminowe	850 531 948 12	4.198.271 211.73
b) r-ki czekowe	3 347 739 263 61	
Redyskonto weksli	945.454 802.—	
Kasa przeznaczenia	81 014 621 85	
R-ki korespondentów „LORO”	2.789 894 678 48	
R-ki nasze u korespondentów „NOSTRO”	623 245 911.64	
Wierzyciele z tytułu gwarancji	877 235.000.01	
Procenty i prowizje	1 312 503 232 30	
Różni za Inkaso	2 123 459 523 41	
R-ki z Oddziałami	3 106 145 719 69	
R-ki różne	938.462.260.61	
	18 712 389 358.57	

Nadzwyczajna Okazja!

SOBNI	25,000	ZAKIETY	6,000
SPOZNI	15,000	KOSZULE damskie	18,000
BLUZKI	15,000	K. ZU E męs. z. fir.	20,000

oraz wielki wybór miodopalanów, mekkał, wełny po cenach bardzo niskich

B-cia ZANDER, 88 Marszałkowska 88.

Dr. LUDWIK UKRAINCZYK
Chor. kobiece i akuszeria.
Chłódna 22, tel. 267-86, przy-
jęcia od 5-7.

Dr. Zofja Rostkowska
chor. wener., skór., analizy krwi
na syfilis. Chłódna Nr 26, te-
lefon 99-29, od 3-5.

OŚWIADCZENIA WROBNC.

AJA) WELNY na suknie, munt-
stymy od najtńszych.

PLÓTNA prześcieradła, obrusy,
nansuki, batysty, opale,
Adamaszki i satyny podszewko-
we.

EPONGES na suknie i kostjumy
od najtńszych do naj-
wykwintniejszych. Kretony, Ze-
firy, Chuski wełniane.

NA MIESKIE ubrania materiały w
dużym wyborze. Naj-
tńsze źródło zakupów! Antoni
i Bolesław Nawara, Chmielna 35
(przy Marszałkowskiej).

A) Na raty obrączki ślubne, zło-
te kolczyki, zegarki.
Przyjmuje reperacje tanio, do-
brze. Kupuje biżuterje, zegarki.
Zegarmistrz, Gutmacher, Smocza
Je 21.

A) Wagi do stempowania, także
sprzedaje d-taliczne.
Stonicki i Meel, Waliców 13.

BACZNOŚCI Garnitury marynarko-
we, zakietowe, futra,
palta, jesionki, saki, spodnie, naj-
tńszej w Wytwórni ubiorów Sipo-
wsk i Majewski, Chmielna 49,
front II piętro narożny dom przy
dworcu głównym. Uwaga: szyje-
my na zamówienia z własnych i
polewionych materiałów o 50%
taniej.

Nowy katalog książek wysyła
księgarnia Jana
Mackowa, Roźniatów (Małopol-
ska).

OKRYCIA, KOSTJUNY, SUKNIE.
Wielki wybór. Najtńszej. Hoża 54

Pończochy, skarpetki, rękawicz-
ki w najlepszych
gatunkach, kolorach. Ceny fab-
ryczne. Górnalski i S-ka, Chmiel-
na 56-10, druga brama, parter.

Zęby szluczne, korony, mostki
złote, reperacje, przerób-
ka starych wykonywa sumiennie.
Technik dentystyczny Złota 21-4
telef. 136 10.

Robotnikom ustępstwo
**914” Szank., Trypp-
Syfil.**
Dr. Korabiewicz
Wenerolog z Petersb. prekt.
30 lat. Nowy-Swiat 21. Od 10-2
14-8 g. w. Tel. 181-37.

Każdy Robotnik
powinien przeczytać następujące broszury:

posła D-ra Hermana Diamanda
„Zagadnienia drożyzny w Polsce”
cena 500 Mk.

Tadeusza Hołówki
„Kwestja narodowościowa w Polsce”
cena 500 Mk.

Dr. Eugenji Pragierowej
Zarys Ustawodawstwa o 8-godzinnym dniu pracy
cena 1.500 Mk.,

które wyszły nakładem „Księgarni Robotniczej” (ul. Wspól-
na 17) i są do nabycia we wszystkich księgarniach.

FIGLE i FRASZKI
SATYRY
przez Imci Pana Niby-Reya
(CZESKA WROCKIEGO)
WYDANIE DRUGIE
Cena 2.000 mk.
nabyć można w Księgarni Robotniczej, ul. Wspólna 17.

Kupujcie 8% Pożyczkę Złotą.

Gotujcie,
smażcie,
pieczcie
tylko na
KUNEROL'U
Tłuszcz roślinny
smakoszków

Przedstawicielstwo: Sp. Akc. LAMBERT & KRZYSIAK, Biłocza 8.